

Aan de leden van de gemeenteraad van Edam-Volendam

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
		Z23131818	12 maart 2024
Onderwerp	Doorkiesnummer	Bijlage(n)	
BDO-benchmark Nederlandse gemeenten 2024	Pieter van der Veen (0299) 398 398	BDO Benchmark 2024	

Geachte leden van de raad,

In aanvulling op de eerdere reactie van ons college inzake de rapportage van Benchmark van BDO ontvangt u hierbij een nadere duiding van de opgenomen getallen. Deze duiding is bedoeld als extra toelichting en uitdieping van het eerder door BDO verzonden rapport, waarvan bij de vorige raadsvergadering alleen kennis is genomen, maar de getallen en consequenties nog niet nader geanalyseerd waren

Zoals u kunt lezen in het rapport behaalt onze gemeente op basis van de kengetallen over 2022 een 8,7. In de jaarlijkse benchmark die BDO uitvoert worden de meest recente jaarcijfers beoordeeld en daarmee ontstaat een "cijfermatig" gelijk beeld tussen alle gemeenten in Nederland.

BDO heeft echter dit jaar gemeenten om conclusies te moeten trekken uit de begrotingen die door de ruim 360 gemeenten zijn opgesteld. Op basis daarvan krijgt onze gemeente een 5,5

Wij zijn van mening dat dit cijfer voorzichtig geïnterpreteerd moeten worden.

Waar de jaarcijfers onafhankelijk zijn getoetst door accountants, zijn begrotingen dat niet. Iedere gemeente is vrij een begroting vast te stellen waarin het beleid voor de komende jaren is opgenomen inclusief de wijze waarop dit gefinancierd wordt. Ook het moment van vaststellen is een vrijheid van de gemeenten. Ons college kiest voor een zo actueel mogelijke begroting maar dat is geen usance in gemeente wereld. Een cijfermatige beoordeling van begrotingen geeft derhalve onvergelojkbare uitkomsten.

De reden dat BDO vooruit kijkt, lijkt vooral te maken te hebben met het besluit van het demissionaire Kabinet om een forse korting van € 3 miljard toe te passen op het Gemeentefonds voor de jaren 2026 en verder. Globaal genomen ontvangt onze gemeente 1 promille uit het Gemeentefonds. Een dergelijke korting betekent voor onze gemeente ongeveer € 3 miljoen. Deze korting is verwerkt in de begroting en veroorzaakt het tekort in 2026 en 2027. Wij hebben uw raad hierover bij meerdere gelegenheden geïnformeerd en ook onze zorgen hierover uitgesproken. Naast de VNG en diverse andere

overkoepelende organisaties zoals bv het IPO, geeft BDO met deze rapportage een duidelijk signaal af aan het demissionaire én toekomstige Kabinet.

Inhoudelijk over de rapportage.

BDO neemt voor haar berekening het structurele saldo van Baten en Lasten van de vastgestelde primitieve begroting 2023, en vervolgens de goedgekeurde primitieve begrotingen voor 2024 en verder. Voor de volledigheid zijn ook de begrotingssaldi ná storting en onttrekking van reserves toegevoegd omdat dit het feitelijke begrotings-resultaat is. Dat levert de navolgende getallen op.

Goedgekeurde Begroting *€ 1.000	Bedrag structureel	Saldo ná reserves	Vastgesteld
2023	-/- € 2.032	€ 1.735	03-11-2022
2024	-/- € 12.432	€ 473	09-11-2023
2025	-/- € 1.516	€ 1.230	09-11-2023
2026	-/- € 4.525	-/- € 2.635	09-11-2023
2027	-/- € 4.021	-/- € 2.274	09-11-2023
Totaal	-/- € 24.526	-/- € 1.471	

Onderhoudsvoorzieningen

Zichtbaar is dat er in 2024 een groter tekort is tussen de structurele baten en lasten dan in andere jaren. De reden hiervoor is dat in 2024 de onderhoudsreserves voor kapitaalgoederen worden omgezet naar onderhoudsvoorzieningen. Toevoegingen en onttrekkingen aan een voorziening vallen binnen de structurele baten en lasten. Een toevoeging is een structurele last en een onttrekking een structurele bate. Toevoegingen én onttrekkingen aan reserves vallen daar buiten maar tellen wél mee in het definitieve begrotingssaldo. Feitelijk is er alleen sprake van een mutatie op de balans en niet van een tekort in de exploitatie. Het betreft een onttrekking uit het eigen vermogen (reserves) en een toevoeging aan het vreemd vermogen (voorzieningen); een verschuiving van eigen naar vreemd vermogen dus.

Kapitaallastenreserve

In uw vergadering van 12 oktober 2023 heeft u de geactualiseerde nota reserves en voorzieningen vastgesteld waarin deze omzetting van onderhoudsreserves en voorzieningen onderdeel van zijn. In de commissie Planning en Control is dit onderwerp meerdere malen besproken aangezien én de accountant én de Provinciale toezichthouder al langer aandrongen op deze verplichte omzetting. Het gevolg is een verslechtering van de solvabiliteit waarover tijdens de P&C door meerdere partijen reeds vragen zijn gesteld en waarvan de raad reeds op de hoogte is.

Een andere, jaarlijks terugkerende, onttrekking uit de reserves betreft de kapitaallasten reserve. In uw vergadering van 21 november 2021 heeft u ingestemd met de aanpassing van eerder genoemde nota om het aantal bestemmingsreserves terug te brengen van ruim 50 naar een overzichtelijk aantal. Een van de besluiten was om 1 kapitaallasten reserve in te stellen voor afgesloten kredieten. Deze reserve is éénmalig gevuld uit diverse andere reserves en is voldoende om de afschrijvingen tot het eind van de technische levensduur van het betreffende kapitaalgoed te bekostigen. Omdat het een verzamelpost betreft van meerdere kapitaalgoederen is de einddatum afhankelijk van de langste levensduur. Voor nieuwe kredieten geldt dat de kapitaallasten altijd via de exploitatie moeten 'lopen'.

Begrotingstekort in 2026 en 2027

Met het vaststellen van de begroting 2024 heeft u ingestemd met het doortrekken van het vastgestelde gemeentelijk beleid voor de jaren tot en met 2027. Het tekort dat ontstaat in deze twee jaren bedraagt € 4.909.000 (2026 € 2,635 mln. en 2027 € 2,274 mln.)

Resumerend wordt de terugval van het Eigen Vermogen van € 22,4 mln. en daarmee verslechtering van de solvabiliteit grotendeels door 3 grote posten verklaart die in de begroting voorzien waren:

- Omzetten reserves naar voorzieningen € 10.772.000 (Balansmutatie)
- Onttrekking geplande kapitaalreserve € 6.681.000 (Balansmutatie)
- Begrotingstekort 2026 en 2027 € 4.909.000 (Raming o.b.v. ongewijzigd beleid)

BDO geeft in haar rapport aan dat het Eigen Vermogen van de gemeente, op basis van de begroting, met € 24 mln. Afneemt", waardoor wij van bijna een 9 naar een 5,5 gaan. De getallen staan in de unaniem goedgekeurde begrotingen en kunnen daarmee geen verrassing zijn. BDO gaat hierbij wel voorbij aan het feit dat de begrotingen voor 2026 en 2027 uiteindelijk in evenwicht moeten zijn en wij als gemeente deze primitieve begroting zo dus niet mogen inleveren. Die 5,5 is dus niet realistisch en gaat er bovendien vanuit dat wij als gemeente in de tussentijd stilzitten en geen ombuigingen doen. Mocht het nieuwe Kabinet geen aanvullende middelen beschikbaar stellen en/of taken terugnemen dan zal uw raad zelf maatregelen moeten vaststellen om te komen tot een neutraal saldo van structurele baten en lasten. De afgelopen jaren hebben laten zien dat de primitieve begroting (goedgekeurde versie) een andere uitkomst kent in de betreffende jaarrekening.

Vervolg richting Begroting 2025-2028

Met het opstellen van deze informatiebrief is er nog geen duidelijkheid over een nieuw Kabinet en daarmee dus ook geen zekerheid over de uitkeringen in het Gemeentefonds. Het college is zich hier zeer goed van bewust en dat afwachten geen optie meer is. Ten tijde van het voorbereiden en opstellen van de begroting was er overeenstemming tussen VNG en Kabinet over deze problematiek. Het Kabinet erkende dat er sprake was van een mismatch tussen taken en middelen. Op dat moment leek het niet nodig om in, zomer 2023, met forse bijstellingen voor de jaren 2026 en 2027 te komen.

Zoals bekend is de situatie nu anders en moet er naar alternatieven worden gekeken voor 2026 en verder.

Momenteel wordt er gewerkt aan een Kadernota waarin u de volgende zaken kunt verwachten:

- Herijking budgetten op basis van de voorlopige cijfers 2023
- Doorkijk naar ontwikkelingen op het niveau van de Begrotingsprogramma's voor de komende jaren, zoals b.v. de gevolgen van de Omgevingswet, en de weerslag hiervan op de begroting
- Welke ombuigingen en aanvullende inkomsten mogelijk zijn waarbij het college hecht aan concrete maatregelen en geen algemene taakstellingen
- Uitgangspunten voor de begroting 2025 en verder

Nog voor deze zomervakantie zullen wij, aan de hand van deze Kadernota, met u in gesprek gaan over de maatregelen die noodzakelijk zijn om deze te kunnen verwerken in de meerjarige begroting 2025-2028

Met deze informatiebrief, die inhoudelijk besproken kan worden in de Commissie Planning en Control, vertrouwt het college er op dat er procesmatig een antwoord gegeven wordt op de onzekere financiële

Gemeente
**EDAM
VOLENDAM**

situatie waarin wij nu verkeren die slechts met hulp van uw raad en een nieuw Kabinet opgelost kan worden.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,
de secretaris, de burgemeester,

H. van der Woude

L.J. Sievers

Deze brief is elektronisch ondertekend en is daarom niet zichtbaar voorzien van een handtekening.